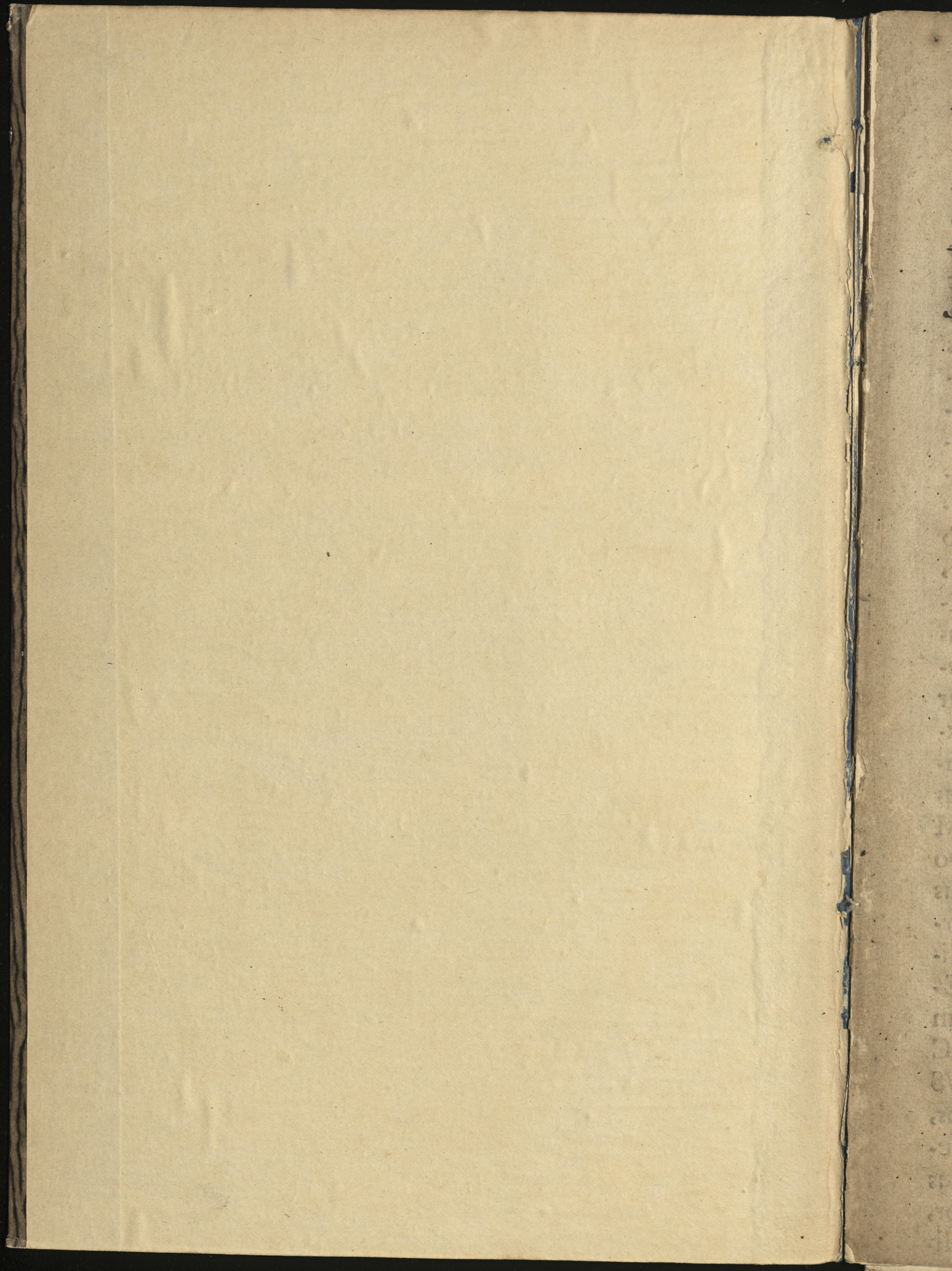

D. The lon.

*Applausus
Gratulato
rius
Johannis Co-
sirriri*

16
APPLAVSVS, GRATVLATORIVS,
A V S P I C A T I S S I M A
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI,
DOMINI
JOHANNIS CASIMIRI,
POLONIAE ELECTI REGIS,
MAGNI DVCIS LITHVANIAE, RVSSIAE,
PRVSSIAE, MASOVIAE, SAMOGITIAE, LIVO-
NIAE, SMOLENSCIAE, SEVERIAE ET
CZERNICHOVIAE,
SVECORVM, GOTHORVM, VANDALORVMQVE
HAEREDITARII REGIS:
IN AVGVSTISSIMO POLONIAE REGNO,
I N A V G V R A T I O N E
EXCITATVS,
AC
SVBIECTISSIMAE DEVOTIONIS ERGO,
HVMILIME
A RECTORE ET SENATV ACADEMIAE
REGIOMONTANAE,
ORE
VALENTINI THILONIS ORAT. P.P.
EDITVS.

3432

H. Polon. 80.

SERENISSIME AC POTENTISSIME REX;

DOMINE CLEMENTISSIME:

Magna magni Imperatoris vox est, quâ ita Regum in terris se Majestatem habere dicebat, prout Serenissimi siderum in cœlis ducis, unicique temporum atq; annorum moderatoris, occurreret ratio. Non hic veritatem ejus dicti confirmaturi, aut excelsissimam Solaris sideris sublimitatem, aut fulgidissimum ejus, quo oculos ipsos præstringit, decus, non admirandam rapidissimi motus vicissitudinem, non alia, quæ curiosi cœlestium scrutatores in eodem admirabundi suspiciunt, proponimus; sed ea saltem, quæ infinita ab eodem in rerum humanarum promanant fortunam, cogitantes, omnino, Illustrissimam Augustissimi Imperatoris Sapientiam, quâ exactissimè comparatorum attigit indolem, meritò veneramur. Et annon prout illius sideris sive ortu sive occasu, dierum noctiumque mutui nascuntur successus; sic Augustissimorum Regum tempora, publicas temporum omnium constituent vices? Ita sanè & illustrissimo felicitatis publicæ jubare resplendent, & caliginosis publicæ miseriæ noctibus involvuntur universa, prout vel lætior vel nubilosior ILLORVM sese exferit Majestas. Atque hinc si hominum animus etiam, doloris tristitiæque afficitur sensu, pro magni Sideris sereniori obscurioriq; vultu; neque aliter eidem evenit, pro varia SVMMORVM REGVM fortunâ. Hæc si puro Serenissimæ felicitatis radio effulget, publico omnia perfundi gaudio; sin intercipere illius fulgorem, squalida luctus umbra videatur, squalore atq; consternatione omnia obscurari cernas. Experta utriusque vicissitudinis efficacissimam vim, præter reliquos subjectissimos SERENISS. MAJESTATI VESTRAE populos, Borussia etiam fuit. Hinc postquam SERENISSIMVS POLONIAE AC RELIQUARVM PROVINCiarVM SOL, MAGNVS VLADISLAVS, fatali universalis mortalitatis Ecclipsi velatus, post luctuosissimum in sublunaribus occasum, illustrissimo cœlestem Beatorum chorum ortu illustraverat: mox subducti hujus Solis sui desiderio, omnium animi concidebant, emarcebat vigor, ac tristissima squalidi luctus caligine sepeliebantur omnes. At si

mul ac Tua, SERENISSIME JOHANNES CASIMIR E, Cœlestis Virtus exoriens, succedere INVICTISSIMO FRATRI apparebat, non secus ac, post asperrimæ hyemis rigorem, aut horridorum nubilorum nimbos, benignus Solis radius vigore novo & hominem, & orbem universum animat; AVSPICATISSIMO hoc ORTV TVO, intra omnium animos, pulso luctus tristitiæque nubilo, sereniores lætitiæ atque ovationum succedebant dies. Quod si verò celeberrima Perfidis constitutio memoratur, quâ solennibus salutationibus, orientes quotidie soles venerari læta consueverat: id quoque cum aliis devotissimis populis TVIS, quàm maximè incumbere sibi subjectissima Academia Borussa putabat, ut TE tam FELICITER DIVINITVS ORIENTEM SVVM SOLEM, humilimo devotissimæ salutationis cultu exciperet, ac, quo inoffensus SERENISSIMAE FELICITATIS radius TIBI REGNOQVE AVGVSTISSIMO semper, Dei illustrante bonitate, affulgeret, sanctissimâ pietate precaretur. Tandem verò, si aliorum in Oriente populorum haud illaudatior vixit mos, quo Soli, almo creatorum omnium educatori, frugum omnium primitias, debitâ eandem Parentem gratitudine veneraturi, obtulisse leguntur: TIBI quoque SERENISSIMO SOLI NOSTRO, REX POTENTISSIME, primos hos primæ TIBI devotionis exhibitos provenus, subjectissimæ venerationis loco, consecramus; donec cœlestis Regiæq; Clementiæ SERENITATE, in uberiore segetes animentur mentis nostræ agelli. Interea, quemadmodum sub DIVI SIGISMVNDI auspiciis primum fuit nata; continuadeinceps DIVORVM MAJORVM clementiâ, in primis DIVI PATRIS TVI SIGISMVNDI III. & FRATRIS VLADISLAI IV. OPTIMORVM MAXIMORVMQVE REGVM singulari affectu, intra amœnissimum vigorem floruit ac succrevit, Academia hæc Regiomontana: ita ut TVO quoque, SERENISSIME REX, CLEMENTIAE RADIO fovere, ac patrocinio potentissimo protegere eandem digneris, humilime orat eadem. Pro eo constantissimam felicitatis publicæ privatæque TIBI, REGVM MAXIME, Serenitatem devotissime precatur,

SER. MAJESTAT. VESTRAE

Subjectissimus

Rector & Senatus Academiae

Errata Typographica ut benevolus Lector
ita corrigere ne graveretur, rogò.

C. 1. f. 2. l. 24. pro ista lege ita. l. ultima pro effugeret l. effulgeret. C. 2. f. 2. l. 17. pro Principes l. Principes. D. 1. f. 2. l. 2. pro ibero l. libero. D. 2. f. 2. l. penult. pro meum l. mecum.

vin
&
& H
suc
rel
lus
ini
fan
arb
ger
tin
ita
cau
fus
do
fin
tas
gn
PO
M

MAGNIFICE DOMINE RECTOR,
GENEROSI, NOBILISSIMI, MA-
XIME STRENI, PLVRIMVM RE-
VERENDI, EXCELLENTISSIMI, CONSVLTISSIMI,
EXPERIENTISSIMI, CLARISSIMI, AMPLISSIMI,
PRVDENTISSIMI, SPECTATISSIMI, PRAESTAN-
TISSIMI, HVMANISSIMI, DOMINI, AC FAVTO-
RES, HOSPITES OMNIVM ORDINVM HONO-
RATISSIMI, NOBILISSIMI ITEM DOMINI STV-
DIOSI, AMICI CHARISSIMI:

QUo duo, sub Solennissimam
Splendidissimæ hujus Panegyris Festivita-
tem (cui quod etiam honoratissimam
commodare præsentiam volueritis, de-
vinctissimam mente gratias habeo) agenda mihi videam,
& Deo tanti muneris auctori debitas solvendas gratias;
& Felicissimo Novi Regni Auspicio, continuum felicitatis
successum exorandum: quodnam aliud, siue debitum
religionis ac pietatis nostræ cogitemus officium, siue il-
lustrissimam instituti nostri dignitatem, aptius statuam
initium, quam, qui & immensa Majestate maximus, &
sanctitate purissimus, D. O. M. cujus uti potentissimo
arbitrio Regna transferuntur atq; stabiliuntur; ita indul-
gentissima bonitate non, nisi Reges optimi atq; Pii, con-
tingunt? Si namq; Pagana quoq; profanitas Romam,
ita quascunq; lætitiæ felicitatisq; publicæ declarandæ
causa, Panegyres atq; ludorum solennitates institueret,
suscipere, ut semper cum honore Deorum jungerentur,
docebat: ecquid nobis esse animi debet, quos gravis-
simo acerbissimi luctus squalore extractos æterna boni-
tas, dum, mirando Illustrissimorum inclyti Poloniæ Re-
gni Procerum consensu, SERENISSIMVM AC
POTENTISSIMVM PRINCIPEM AC DO-
MINVM, DOMINVM JOHANNEM CASI-
MI.

MIRVM, NATVM SVECORVM, GOTHORVM AC VANDALORVM REGEM, haud ita pridem POLONIAE NOVVM ELECTVM REGEM, MAGNVN DVCEM LITHVANIAE, RVSSIAE, PRVSSIAE, MASOVIAE, SAMOGITIAE, LIVONIAE, SMOLENSCIAE, SEVERIAE, CZERNICHOVIAE, in fraterno patrioq; collocans solio, in summum pristinae felicitatis splendorem transtulit, ac gaudio exoptatissimo perfudit? Equidem nisi omnino falsa mens est, ita fore indubia statuit, ut universa patria in laudes Dei effusa, una voce atq; lingua, id beneficii praedicandi ergo, ita erumpat :

Attendite universi populi, audiat terra vocem oris mei! Exurgam diluculo, & psallam Domino in nationibus, quia ipse immisit ori meo canticum novum! Exurge Psalterium & Cythara! exurge gloria mea, ac confitere nomini altissimi, quoniam exaudivit me, & factus est mihi in salutem! Confitebor tibi Domine, quia magna est super caelos misericordia tua, qua respiciens luctum meum, ac mille inde periculorum promanantes metus, felicissimo gaudio ista commutasti. Confitebor tibi Domine, quia, quam vindice dextra haud ita pridem capiti meo decusisti, nunc benignissima misericordia reddidisti coronam. Confitebor tibi Domine, quia, quam omni quasi destitutam cura, immanissimorum hostium cessasse videbaris crudelitati, Optimo populorum Pastori curandam tradidisti. Eduxisti ita ex angustiis populum tuum in exultatione, electos Tuos in letitia, hinc, aeternum immortalis tuo honori mea pietas pangenget carmen.

Et quidni, piissimas eas dulcissimae patriae voces, singulorum devotio æmuletur? Imò sit benedictus Deus patrum nostrorum; sit benedictum Augustissimū Majestatis suae nomen, & laudabile, & gloriosum in secula: quia, flagrantissimis atrocissimarum seditionum flammis, cinctos undiq; asseruit, & miserrimo mortis metu libera vit. Ergo agite!

*Euge Deum celebrate: Deum facilemq; bonumq;
Largū benignum semper indulgentia!*

Tibi verò, SERENISSIME REX, DOMINE CLEMENTISSIME, qui, quod diu virtus Tua mereri videbatur, tandem coelesti consilio, ac blanda consentientis Totius Augustissimi Regni conspiratione,
Regi-

Regium Decus jam suscepisti, qui Divi Parentis, Magniq;
Fratris, Summorum Regum exemplo, tot florentissima-
rum provinciarum curam ac moderationem subiisti,
quem alium subjectissimæ devotionis testem, sub pri-
mum Regni auspiciū, sistamus, quā pios mentium,
fausta undiq; ac felicissima precantium, applausus? Atq;
hos ipsos dum proferre conatur, paupertinum hoc, ubiq;
hæsitantis ferè, ad Majestatem Tuam, oris eloquium,
non equidem, quā multum, à divina Tua magnitudine,
hæc mea absit tenuitas, ignoro; sed tamen, cum & De-
um ipsum, non tam accuratis adorantium precibus;
quā sancta mentis innocentia atq; puritate delectari
constet: Te quoq;, qui jam Majestate inter mortales,
non multum abes ab illius celsitudine, neq; affectu, mul-
tum ab hac ejusdem virtute abesse confidens, id unum
humilima voce, ut, quodcunq; stylo dignitatis deesse vi-
deatur, purissima animi pietate compensari clementis-
simè patiaris, oro. Cæterum sapientissimum hoc an-
tiquissimorum seculorum placitum, quo, cum ardua
omnia, non nisi auspicato inchoanda statuerent, omni-
um autem arduorum magnitudinem, regnorum suscipi-
endorum rationem superare viderent, solennissimis ista
modis instituenda, est constitutum, notissimum omni-
bus & singulis, quotquot adestis, omninò puto. Hinc
namq; solennis illa inaugurandorum Regum consuetu-
do, hinc acclamationū ac gratulationum applausus, hinc
exquisitissimarum festivitatum instituta, quæ uti & pri-
scis, & nostris hominibus communissimo usu recepta;
sic in numero rituum genere variantia, si hoc loco expo-
nerem, aut de summa vestrà, A. H. rerum civilium du-
bitare prudentiā, aut laureolam in hoc mustaceo quære-
re viderer. Nunc cum & istud turpissimæ impuden-
tiæ; & hoc non vanioris arrogantia fit: illud saltem,
pro vestrà benevolentia, concedetis, ut missis omnibus

aliis, quam spectatissimâ inaugurationis solennitate, Regibus suis felicissimum regiminis auspiciū, Persis olim apprecari consueverit, paucis exponam. Ita namq; Historiarum annalibus edocti tenemus, Reges ejusdē inter alia, Terebinthum prius, quā sceptrā inirent, atq; Caricas gustasse, simulq; Lactis poculum ebibisse. Hic si alius rem indages, non modo innumera medicamentorum virtute, quam tempori consulentes hoc loco non recitamus, Caricas deprehendes celebrari, atq; Terebinthum; sed & maximis usibus, vitæ hominum conservandæ, Lac ipsum inservire, omniū dierum experientia testatur. Ac proinde, quid aliud Regibus suis precata videtur sapientissima gens, quā eam Regni administrationem, quæ & bono publico conservando, & averruncando, quicquid infestare aut labefactare hujus vigorem possit ac incolumitatem, saluberrimè prodesset. Nisi fortè & illud subindicatum voluerit, esse quidem regnum exterius specie lætum & jucundum, sed revera triste intrus & molestum. Eo namq; fine, non Lactis modo atq; Caricarum proponebant dulcedinem, sed amaritiem quoq; addebant Terebinthinæ, ut Majestate quasi & servitute, laboribus atq; voluptate, curis deniq; & honore misceri docerent regnum. Quod ut clarius constet, sunt, qui oxygalam his ipsis Regibus initiandis propinatam putant, certiori etiam argumento, molestam Regni fortunam confirmantes. Quicquid tamen sit, rerum omnium humanarum maximum regnum esse adeò constat, ut quidem, contra si quis sentiat, nil sentiat. Prout namq; si celsitudinis in eodem sublimitatem cogites, vix cogitando assequeris, cū humana omnia supereminens, ad divinitatem ipsam pergat, cujus titulos, honores atq; vices gerere quodam modo videtur: ita nec alia ejus ratio, si summas difficultates atq; molestias, quibus cinctum undiq; ac septum horret, consideres, occurrit. Adeò
nihil

nihil hic commune, nihil vulgare, sed ita summa, ita maxima omnia, ut nullibi aliud simile occurrat. Annon enim, ut molli atq; læto otio subditi gaudeant, omni laborum mole, velut cœlo suo novus Atlas, premitur Princeps? Annon, ut placidâ somni quiete, fatigatum labore diurno, subditorum reficiatur corpus, sollicitis vigiliis exercitus Principis animus, insomnes sæpè trahit noctes? Annon, ut securè res suas gerat subditus, vastissimis curis distrahitur Principis pectus? Et quid multis? ut commodis publicis floreat, vigeatq; populi res, quanta sæpè incommoda subire cogitur Princeps? ut verè, non nisi molestissimis Principum incommodis, stare commodorum publicorum videatur Salus. Neq; aliunde factum, quod Summa mundi Capita, cum immensæ regiarum curarum moli, succumbere vires suas sentirent, regni splendorem, privatæ vitæ commutarint obscuritate. Augustum sanè, incomparabilis licet virtutis felicitatisq; Principem, adeò pertæsum administrandi Imperii molestiarum, Historia Romana testis est, ut, cum bis de reddenda Senatui Republ. cogitaret, precibus tamen atq; persuasionibus suorum, mentem toties mutarit. Ejus verò non obscurior est historia, qui, cum, post feliciter res gestas depositâ imperii curâ, vitam privatam esset orsus, *tunc primum vitæ se habuisse Principium, dixit, cum à molestiis Reipubl. liberatus, privatam vitam delegisset.* Et clarius etiam, cum, precibus suorum, ad resumendos Regni fasces urgeretur, quæ sentiret aperiens, *ista peste se liberatum, amplius venena bibere nolle* respondit. Hæc, hæc A. H. fuisse puto, quæ primum, sollemnissimè novis Regibus gratulandi regiminis auspicia, ansam præbuerunt, ut videlicet tam ardui, tam summi honoris onus, non nisi piissimis acclamationibus, ac faustissimis gratulationibus subiretur. Multum valere videtur votorum pietas, maximè si ea accedat religio, quæ verum cum felicitatis omnis, tum Re-

gum imprimis Regnorumq; autorem, atq; custodem colere docet. Atq; hæc, omnium Regum Regnorumq; feliciter promovendis incrementis, tam salutaria, si quis Augustissimo Poloniæ Regi Regnoq; parum prodesse dixerit, nã is, in clarissima omnium luce, solus cœcutire meritò dicatur. 11 Ecquis enim ignoret, eam inclyti Regni fortunam, ut, æterna DEi providentia, fortissimum quasi propugnaculum constitutum, solum ferè immanes, crudelissimorum Christianæ pietatis hostium, impetus sustinere, ac ne, uno quasi effusi impetu, quicquid vera pietate vero Deo litat, inundent, constanti magnanimitate repellere cogatur? Neq; verò aut quanto conatu, quantâ sævitia, id unum agat impurissimarum gentium perfidia, ut sacris nostris profanationem, fortunis vastitatem, vitæ necem, libertati nece etiam ipsa duriores carcerem inducant: aut quantam fortissima Polonorum natio, barbaris opponens virtutem, id huc usq;, Dei adjuta auxilio, præstiterit, ut vanus conatus, impotens crudelitas, imbellis illorum robur; suorum verò, ac nostra inoffensa tranquillitas fuerit, est ignotum. Quæ omnia dum auditis, ipsi judicetis, quæso, quàm meritò communibus omnium votis juventur atq; precibus, qui communi quasi præsidio aliorum res ac fortunas defendunt? Atq; ista cum semper, tum hoc imprimis agendum tempore, facile consentient omnes, quo non, uti solebat, intra tranquillissimæ quietis vigorem inclyti Regni floret decus, sed gravissimis, eoq; gravioribus, quia intestinis, quassatum tumultibus agitur: qui sanè non nisi exactissimæ prudentiæ consiliis, ac fortissimo exercitæ virtutis robore componi posse videntur. Sed bene, cum Deo, se res habet! Jam enim, quod opponat iis furoribus, Dei gratia concessum tenet Poloniæ felicitas. Magna ea SERENISSIMI CASIMIRI virtus, quæ, ut illustriori etiam radio omni orbi effugeret, tam

tam difficilem, summæ inter mortales dignitatis, adi-
tum destinavit eidem divinum arbitrium, cui familiaris-
simum omnium id esse solet, ut quemadmodum, post
fulminantis, atq; modis omnibus sævientis, cœli tempe-
states, gratisimos soles; sic, post dubia ac nubilosa re-
rum gerendarum initia, illustrissimum felicissimorum
successuum producat splendorem. Erit, erit, hæc Tua,
POTENTISSIME CASIMIRE, felicitas, ut mox
cœlestia auxilio, ac Procerum adjutus virtute, seditionis
oppressor, Pacis restitutor, Tuorum assertor, Hostium
vindex Fortissimus audias atq; Felix. Et quidni, ut uno
verbo dicam, omnem hanc solennissimæ gratulationis,
quâ, noviter Potentissimi Regni clavo admotum, **MA-
GNVM CASIMIRVM** prosequi possumus, sum-
mam esse, liberâ voce profitear. Vel an quid **MA-
GNO REGI** gloriosius, Regno salutarius precari pos-
simus, quam ut, oppressis hostibus, pax reddatur atq;
conservetur? Hac sanè felicitate illustres, summi mundi
Principes, omnem purpuræ atq; auri splendorem longè
superarunt: cum aliàs etiam ita hujus splendor oculos
afficere soleat; prout animos ipsos, qui istam gerunt,
Principes amore atq; clementia afficiunt. Neq; enim
dubium, gravissimam subditorum oculis eorum Princi-
pum esse purpuram, qui, nulla boni publici cura, affe-
ctum suum populo testantur. Sed, quid ingratoria ista,
præsentis solennitatis lætitiæ admiscemus? Quin mis-
sis istis, quod nostrum est, agimus, ac, quandoquidem de-
votissimæ nostræ gratulationis capita recensuimus, ul-
terius gaudio nostro indulgentes, quàm indubitata vo-
torum obtinendorum fiducia nos foveat, indicamus.
Sunt, qui vota nuncupantes, Sabinorum more, quod
volunt, somniant, ac, quæcunq; animo conceperunt, eo-
rum tam certum sibi pollicentur eventum, ut expleta
jam desideria videantur, cum tamen aut incertius, aut

impossibilius occurrere queat nihil: quorum uti miserè
ridenda est temeritas, ita felicior eorum est ratio, qui,
quodcunq; votis atq; precibus impetraturi sunt, ejus ita,
ante omnia, excutiunt conditionem, ut, si fieri possit,
perspiciant; neq; enim nisi irrita impossibilia sunt de-
sideria atq; vota! Quorsum hæc dico? quorsum quæ-
ritis? ut videlicet eo fidentiori animo gratulando inste-
mus, quo certior obtinendi voti affulget eventus. Quod
si fortè dubium cuiquam est, exactiori MAGNUM
CASIMIRVM mentis oculo humilime lustre-
stremus, ut certa exoptata illius, quam diximus, felici-
tatis eidem adesse indicia, clarius cognoscamus. No-
vimus, id consilium stabiliendæ felicitati publicæ, sub
novorum Regum constitutionem, quam maximè op-
portunum, gentibus nonnullis fuisse, ut è certis familiis,
iisq; meritis, quos præesse sibi vellent, eligerent
Principes. Hinc Joniæ, nisi ex Codri; Milesiis, nisi
ex Scamandri Hectoris; Ascaniiq; Æneæ filiorum po-
steris, (aliarum hac in re consuetudinem lubens omitto)
Reges præfici nequibant; quod & amoris in cives illi,
& Fortitudinis vim hi, per traducem quasi, à stirpium au-
toribus, continuo in se derivatam successu, habere judi-
carentur. Et, quam certiolem nobis felicitatis even-
tum confirmat IAGELLONICA DOMVS, quæ,
cum præter Maximos alios Reges, MAGNUM quoq;
dederit CASIMIRVM, eam utriusq; illius virtu-
tis laudem obtinuit, ut exemplum omnibus Regibus
præbens, vix simile sibi inveniatur exemplum. JAGEL-
LONEM enim ipsum, immortalis gloriæ Principem,
si cogites, quo poterat clarius, amorem suum in subdi-
tos, argumento confirmare, quam cum ipse sanctissimo
Dei amore incensus, veraq; veri Dei luce illustratus, illud
solertissimè omnium curaret, ut eadem felicitate poti-
entes subditos, non perituris fortunæ, sed perennantibus
coeli

coeli bonis donaret, ab interitu contra non corporis, sed animæ ipsius vindicaret. Fortitudine verò tanta, & hoc, quod concesserat, &, quodcunq; addi augendæ felicitati suorum poterat, asseruit, ut non absq; stupore, & numero plurima, & mole maxima bella, quibus pro lege & grege, adversus potentissimos hostes, feliciter est defunctus, quisquam legat. Ne jam dicam hujus Filium VLA-
DISLAVM, qui pari fortitudine, licet impari felicitate, adversus immanem Tureici exercitus rabiem pugnans, fortissimè oppetiit: Ne reliquos mirandæ virtutis, è tam inclyta Domo oriundos, Heroas recenseam: DIVVM saltem SIGISMVNDVM III. cui SERENISSIMAM MATREM POTENTISSIMA ea DOMVS dedit, cogitate, ac, quandoquidem adhuc omnium animis, incomparabilis MAGNI REGIS Pietas, Sapientia, Justitia, Fortitudo, & conspirans undiq; maximarum virtutum consortium, obversari videtur, sanctissima porro ea omnia memoria recolenda committere, quam tenui hoc sermone, Majestatem eorundem profanare, satius videtur. Hoc tanto Patre natum MAGNVNVM CASIMIRVM dum expenditis, annon quantas virtutes nascendi habuerit comites, simul deprehendatis? Sollemnisimus Romæ mos notatur, quo optimorum Parentum, post mortem, imagines filiis præferre solebant, ut, dubio procul, vultus corporisq; majestatem oculis usurpantes, animorum, quod virtutum ornatus conciliaverat, decus mentē conciperent, ac, quod imitarentur, haberent: Eam mentem MAGNO CASIMIRO esse, quis dubitet, qua non modo tum, cum expressa DIVI Patris effigies oculis objicitur, sed quocunq; loco versetur ac tempore, tam defixus in divinis-
marum virtutum contemplatione hæret, ut nec remittat eam, dum, quod exprimat, atq; æmuletur, animo singulis vicibus impressum referat. Et id quidem ut

frequentius agat, recentiore etiam habet monitorem,
DIVVM FRATREM VLADISLAVM, immortalis honoris Antecessorē Regē, qui quā Serenissimis radiis, & potētissimæ **JAGELLONIDARVM** Familiæ, & **DIVI PARENTIS** Illustrissimam laudem auxerit, cum haud ita pridem, ex ipso hoc loco, audiveritis, jam non repeto, sed iis, quod tanti Fratris memoria suggerit, substituo. Aridæum, cum Magno Macedonum Regi, Alexandro fratri successurus, suscipiendo regno initiaretur, inter alios solennis inaugurationis ritus, veste quoq; Alexandri indutum, non minor, tanti Regis rebus gestis describendis, Historicus refert. Ipsi videtis A. H. quid intenderit Macedonum superstitio, ut videlicet ita virtute Alexandri ornaretur novi Regis animus, quemadmodum corpus ornabat vestis: sed qui non vanitatem consilii huius simul videatis? Neq; enim quicquam animo conferre vestem, nec ab huius superbissimo splendore aut produci, aut promoveri illustrissimam virtutis lucem, uspiam, quod sciam, apud Moraliū Doctores legitur. Feliciores ergo nos, dum eum successisse **DIVO FRATRI VLADISLAO** Regem novimus, quem non modo idem Regiæ vestis splendor, eadem Diadematis Majestas, eadem Sceptri potentia, sed eadem quoq; virtutis sublimitas atq; divinitas exornavit. Aut qui non pares essent virtute, quos non nasci modo, sed educari, formari, exemplis in virtutem animari, ab eodem tam Optimo, tam Maximo, è **JAGELLONICA DOMO**, Parente, Deus voluit & Natura? Non possum, quin certioris confirmandæ spei causâ, dum tantam virtutum, in Maximo Fratrum pari, paritatem protuli, ea etiam, quæ dicta jam sunt, iterem. Difficile regnandi initium a **DEO, MAGNO CASIMIRO** constitutum paulo ante audivistis, non aliud vero **D. VLADISLAO** contigisse, suo tempore cognovistis. Hic, si quam felicissimis
suc-

successibus, difficultates illas superaverit, Magna VLA-
DISLAI virtus, animo repetamus, quidni, quos diffi-
cultatibus & virtute Pares cernimus, Felicitate quoq; Pa-
res futuros, MAGNOS FRATRES concludamus? Et
volet Deus, ut eò certiori eventu spes nostra confirme-
tur, quò clariora ejus auspicia, quocunq; convertamur,
ubiq; occurrunt. Aridæo, Regi suo, Macedonum mi-
les felicissimos procuraturus successus, nomen mutabat,
ac Patris Philippi priori substituebat: Et iterum novum
vanissimi erroris videt e testem! quasi aut in virtutem ju-
ris aliquid obtineat humanum arbitrium, ut, ad ejus im-
perium, ineptæ quoq; indoli communicare se cogatur:
aut ea vis nominum sit, ut, mutatis apicibus, indolem i-
psam mutant, ac, si appellationibus, vitiis quoq; & vir-
tutibus discernant homines. Quod tamen dico, non
nego, ea sæpè nominibus omina inesse, ut, nativam eti-
am internæ indolis dexteritatem, certissimo indice no-
tent: quin, uti seculorum omnium experientiâ confirma-
tum id constat, ita idem, auspicatissimum felicitatis omen
nobis hoc loco contigisse, quàm maximè lætamur. Neq;
enim mendicato, mutuati nominis, fuce opus est, ut fal-
sâ spe blandiamur nobis, sed dū CASIMIRVM audi-
mus, simul quicquid ab eo Nomine, felicitatis Polonia ex-
perta est, auribus animoq; concipimus. Hinc CASI-
MIRVS I. qui meritis suis SANCTI cognomentum
obtinet, simul ac fessas Poloniæ res, multis procerum
precibus ad id requisitus, sustinere inciperet, ea pruden-
tiâ hostium, quidiris modis per omne Regnum grassati
erant, compresit impetum, ut nec cupiditate puniendi
invidiam, nec scelerum impunitate contemptum sibi ac-
cerferet: eam de Te, MAGNE CASIMIRE, pru-
dentiam promittunt sibi, omnes subjecti imperio Tuo
populi, ut, quantum, justâ scelerum vindicta, à mollitie
es abiturus, tantum, æquisima justitiæ moderatione, ad

clementiam sis accessurus, non immemor aureæ illius
mediocritatis, quâ laudatissimi semper Principes illu-
stres, & Maximorum potentia, & Optimorum clemen-
tiâ titulum obtinuerunt. Si CASIMIRVS, qui JV-
STI Titulo suæ genti honoratur, ea non modo in patri-
am, sed hostes etiam pietate fuit, ut, regni clavo admo-
tus, nil prius agendum duceret, quam illius inflicta, pri-
orum temporum injuria, curasset vulnera; horum verò
& publicis, & privatis, quibus ipsum læserant, offensis,
summa animi moderatione ignoscens, unicus, modera-
tissimi animi absolutissimum exemplum, rerum Poloni-
carum scriptoribus hodiè etiam prædicetur: Id de Te,
MAGNE CASIMIRE, statuunt omnes Tui, nullam
sanctiorem Tibi curam futuram, quàm ut, quod miserrimi-
s modis saucium atq; vulneratum, commissum Tuæ
fidei, suscepisti regnum, brevi priori restitutum vigori,
Tuam in se pietatem, pleno ore decantare queat. Deum
imitaberis, qui & ea in nos pietate, ut maximam Deitatis
vim sublevandis aliorum afflictionibus demonstret; &
eâ mansuetudine, ut, cum innumeris offensis, omni mo-
mento, ejus provocetur vindicta, ad hanc tamen, non nisi
lento maximè, procedat gradu. Sed & alium CA-
SIMIRVM, qui MAGNI rebus gestis cognomen
adeptus, Rusiam, felicibus subactam armis, Poloniæ
regno adjecit, invenio, cujus æterno muneri, primam
legum judiciorumq; constitutionem, Polonia debet,
quiq; miranda subditorum cura, eam nominis immorta-
litatem sibi confirmavit, ut hostium terror, suorumq; a-
mor adhuc dum dicatur: Neq; minor Tua erit felicitas,
MAGNE CASIMIRE. Dum domesticum namq;
DIVORVM PATRIS atq; FRATRIS, æmu-
latus exemplum, inoffensum justitiæ deferres cultum, id
gloriæ publicè obtinebis, ut Tuorum, quos patrio præ-
sidio tutaberis, amor; Hostium verò, quos, ne ulla ex
parte

parte lædere Tuos audeant, cohibebis, dicaris terror.
Ita & consiliorum, & judiciorum, & armorum potentis-
sima Præses justitia, omnium ubiq; Tibi conciliabit cul-
tum. Inprimis tamen, si CASIMIRVS III. inter
alia clarissima, quibus, continuato XLV. annorum im-
perio, omnibus admirationi fuit, maximarum virtutum
documenta, ea, in Provinciæ hujus nostræ populos, pro-
pensione fuit, ut non modo opem, adversus hostium vio-
lentiam, implorantibus promptissimam tulerit, sed in
fidem post etiam suam receperit: Ejusdem fortunæ spe
læti sustinemur, fore videlicet, ut eadem, qua Divi Ma-
jores Tui, MAGNE CASIMIRE, clementia
nos, subjectissimos Tibi cives, sis curaturus, nec un-
quam permissurus, ut, qui devotissimæ fidei sacramen-
to, pectora, vires, fortunasq; suas cultui tuo atq; servi-
tio sanctissimè obstringunt, eos, Te Rege, ulla injuriæ
hostilitatisq; vis impune lædat, nedum evertat. Hac
bona spe omnes pleni, id unum, quod ipso nomine,
MAGNVS CASIMIRVS blandissimè jubere vi-
detur, unâ voce ingeminamus, CARI SIMVS,
CARI SIMVS; Perstet in nos Divorum Majorum cle-
mentia, nec unquam ea nobis illuceat dies, quæ, ne CA-
RI SIMVS, nostro merito agere nos cernat. Magna
hæc magnæ felicitatis, auspicia cuivis videri, nullus du-
bito, quæ tamen omnia maximis modis, illustri Tua,
MAGNE REX, augmentur virtute, quam & ipsa na-
scendi felicitate, & indefesso exercitio ita Tibi socia-
sti, ut vix æctiori ullibi vinculo videatur astricta. Qua
enim sollicitudine MAGNVM VLADISLAVM,
à DIVI PATRIS sapientia curatum, nuperrime au-
divistis, eam nec SERENISSIMO CASIMI-
RO deesse voluit. Ita è Persarum, qui non, nisi Ma-
jorum artibus instructos, Reges constituerunt, more,
sapientissimos populis suis Reges, quos feliciter pro-
du-

duxerat, filios relinquere volebat **DIVVS SIGIS.**
MVNDVS; ut, quod libero electionis arbitrio possent,
domestica **PRINCIPVM SVORVM** virtute
adducti, nollent peregrinos aliunde assciscere Reges.
Hic quis omnes, & piæ ejus, in Patre Rege, curiositatis,
& vigilantissimæ, in Filio Principe, solertiæ enarret
partes? Quis sedulas hujus describat operas, quas, in-
terioribus etiam sapientiæ arcanis tractandis, feliciter
impendit? quis masculum & expeditum, simul ac ar-
ma tractare ætas permetteret, corporis robur? quis in-
victam, quam cum omnibus, tum impiis perfidæ Mo-
scoviæ armis constanter opposuit, magnanimitatem?
quis imperterritam mentis constantiam, quâ extremæ
etiam necessitatis, dum Germaniæ interesset bello, pe-
ricula & fortiter subiit, & lætissimè superavit. Hæ sunt
illæ artes, quibus instructum pectus cum hostes varios,
eosq; potentissimos, devicisset, tandem fortunam ipsam,
postquam (prout solet, in maximis sæpè experiri vires
suas, levisima) magnæ, **MAGNI CASIMIRI**
virtuti insidiari videbatur, non absq; æterno nominis
honore, confudit atq; prostravit. Et quod aptius re-
gno pectus, quam quod, inexpugnabili virtutis robore
munitum, non hominum modo dolos atq; fraudes, sed
fortunæ ipsius technas ac machinationes, non minus
prudential eludit, quam fortitudine profligit? Probè te-
net, quâ pollet prudentiâ, **MAGNVS CASIMI-**
RVS, quod **MIRI CASVS**, tum omni viven-
tium ordini, tum Sceptrorum maximè immincant sub-
limitati, sed horum omnium securus, ita fortunam vir-
tute, ut ne quâ noceat, didicit cohibere. Quod si eadem
felicitate hoc potuissent, summi potentissimorum ho-
stium victores, non tantam eorum seriem recitarent an-
nales, quorum, invictum alias, robur aut per fraudem
subvertit blandiens, aut per vim sæviens fregit fortu-
na.

na. Ast luerint illi debitum imprudentiæ præmium:
felices verò nos tanti Regis virtute æternum lætemur!
Vel, quam nos metuamus fortunam, sub eo capite, cujus
constantissima virtus, tam prudenter fortunæ impera-
re novit? O felicem XI. K L. April. quæ itæo. tan-
tum Principem suis videndum terris concessit! O feli-
cem Principem, qui eo die terrarum suarum ingressus
est orbem, quo undiq; in ipsius felicitatem conspiran-
tia astra, quicquid felicitatis ornare mundi Dominos
potest, plenâ manu conferebant Sive enim Majesta-
tis splendor Regem firmat; sive divitiarum atq; thesau-
rorum moles ornat; sive animi magnitudo præstat in-
victum; sive felicitas conservat: omnia ista, tot populo-
rum bono, cum MAGNO CASIMIRO nasci
eo, a quo vitæ annos numerare cœpit, die, omni orbi in-
timabat cœlum. Sed ô felicissimum omnium anni hu-
jus auspiciæ mensē, qui unus & debitū Magnæ CASI-
MIRI Virtuti præmium tribuens, regnum; & tot popu-
lorum afflictissimam sortem, tanto reficiens Rege, ne
quicquam felicitatis eidem, &, quos feliciter rectorus
erat, populis desit, eam etiā, quæcunq; tam auspica-
to eidem contigit, solidissime confirmat. Romæ enim
solennia, inter plura alia mensis hujus sacra, Agonia fuisse,
fasti notant, quibus, quod Agonius præses rerum agen-
darum nonnullis creditus fuerit, Reges ipsi sacrum Diis
arietem immolasse referunt. Cedat hic piæ religioni,
profana impietas, atq; ita, quàm solidissime omnis ea
MAGNI CASIMIRI Majestas, atq; hinc, in tot
populos promanans, beatitudo confirmari possit, appa-
rebit. Dubium non est, quin pro devotissima sua pieta-
te, cujus jam olim Moscovia testis est, SERENISSI-
MVS REX, inter solennia inaugurationis sacra, non
impuras arietum, quibus non affici cœlorum Regem diu
novit, sed sanctiores Deo dicati pectoris victimas, ut

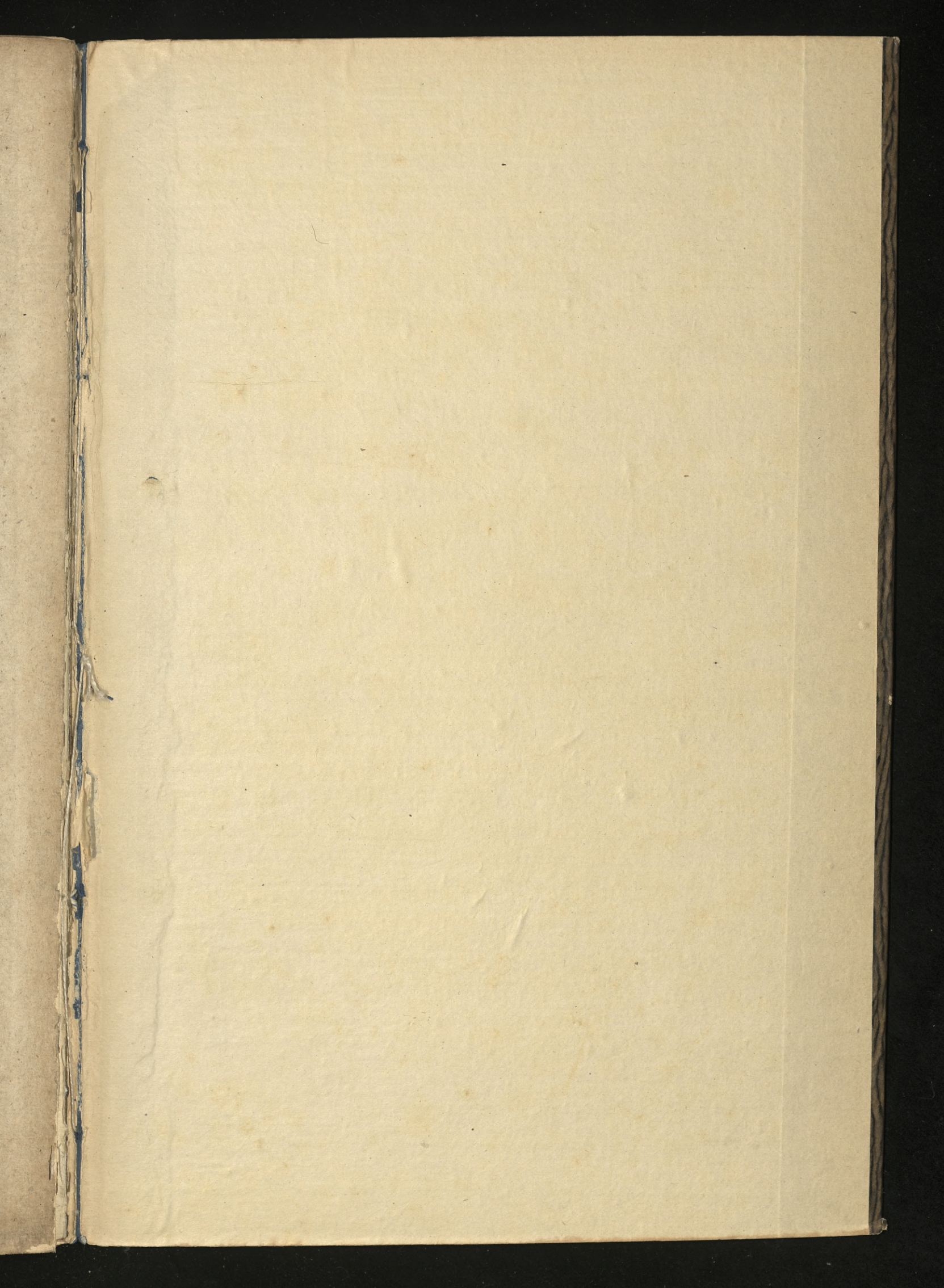
feliciter, quicquid suscepturus esset, agi vellet æterna
bonitas, humilime immolaverit: quid æquius est, quam
ut ei pietati nostram jungamus, ac (ut in circulum re-
currens oratio, eodem, quo cœpit, claudatur immensæ
& potentiæ & bonitatis puncto) pro stabiliendo, &
eorum sacrorum, & omnium gratulationum votorumq;
robore, his labiorum oblatis victimis, ita uni Regum Re-
gi, ac Dominantium Domino, potenti, summo, æterno
supplicemus:

D. O. M. QVEM. DIGNISSIMVM. IMPERIO. MAGNVN.
CASIMIRVM. POPVLIS. SVIS. PRAEFECISTI. E
VM. INCOLVMEM. ATQVE. SALVVM. DIV.
SERVA. FELIX. AGAT. FELIX. IMPERET. AS
SERTOR. REIPVBL. FELIX. IMPERET. AMI
CVS. BONORVM. FELIX. IMPERET. INIMICVS.
TYRANNORVM. FELIX. IMPERET. HOSTIS.
CRIMINVM. ET. VITIORVM. FELIX. IMPERET.
MAGISTER. MILITIAE. FELIX. IMPERET. PA
CIS. FVNDATOR. FELIX. IMPERET. CVSTO
DI. IPSVM. CVM. SVIS. OMNIBVS. AC. VT. PI
ASTVM. LONGAEVITATE. CASIMIOS. SAN
CTITATE. IUSTITIA. JAGELLONEM. VLA
DISLAVM. PIETATE. SIGISMVNDVM. PA
TREM. SAPIENTIA. VLADISLAVM. FRATREM.
MAGNITVDINE. AC. REGES. ALIOS. OPTI
MOS. OMNES. GLORIA. AC. FELICITATE.
AEQVET. AVT. SVPERET. ETIAM. CLEMEN
TER. CONCEDE.

Ita precamur; Vos qui hæc auditis, non tam ex antiqua formula, quam
serio affectu idem meum sentietis ac dicetis,

OMNES.

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

3132

NICKA

*U. Fro
App
Gral
ro
Johann
Sir*